

Cara i Creu

Foguera

de la

Plaça del
14 de Abril

i contorná

Artiste:
GASTÓN CASTELLÓ

Añ 1936

DEL CAMP
Cara i creu

Llenques de vinya en saó
que s'ascalen serra amunt
oferint cada escaló
pomells d'or desde allá llunt.

Foies cuites per el sol
d'abres amics, grants i quiets,
en els que el vent para el bol
i fan niu els pardalets.

Bancals tous que l'aixá rissa
deixant la terra esponjosa
per a plantar la ortalissa
com l'alfábega olorosa.

Solanes, orta o secá
a on el blat engrunça el vent,
promesa dolça del pa
de casa, tendre i calent.

Llomes redones com pits
de dona, ferms i llautgers,
maternalment oferits
p'a fer mel als garrofers.

Camps plans, llisos o trencats
a on l'almeler de tronc vell
florix en colors variats
i s'obri com un ramell.

Tossals de boges de olor,
de joliverda i fenás
sequies com serps de claror
que entre sisca s'obrin pas.

Palmeres i tarongers,
serves, bercocs i cireres,
níspoles i mangraners,
codony, anouers, pereres...

Tot lo que la terra cria
baix este cel de llevant
i cuida dia per dia,
com una mare, Alacant;
tot lo que s'alza i s'estén
a la mirá, desde el mar
fins l'horizont que comprén
mes allá de nostre llar;
tot aixó, colors i llum,
terra i cel, vida i tresor,
que canta, que riu, que brum,
que passa el temps i no mor,
que alena com un perfum
i sent, lo mateix que el cor,
aixó som i sols aixó,
suc d'este pais triomfal
que riu i que lluita al so
gloriós del mar inmortal...

Per aixó la nostra terra,
cara al llevant ample i clar
desde el vall fondo a la serra
es mira en l'espill del mar.

I lo que en la terra cualla
el mar tremolós ho espera
i en les ones acavalla
i traspassa la frontera.

I als quatre punts cardinals
s'escampa nostra riquesa,
i tots els camins reals
son venes de nostra empresa.

Allá llunt, a on gela el fret
fins les paraules al bol,
s'espera lo nostre fet
com a tarrosos de sol...

I a on la calor derretix,
i a on no fa fret ni calor,
cap a totes les parts ix
tot lo nostre, lo millor
que en el mercat s'oferix...

• • • • •
Aixó l'artiste ensomia
i assi mos ho representa
i ho trau a la llum del dia
perque no basta que ho senta.

Les coses que portem dins
ham de traureles al vent,
si es vol que nostres veins
sapien nostre pensament.

I la paraula, el color,
la toná, o la perspectiva
son el mitg i el traduidor
de lo que en el cor s'aviva...

Al vore tot lo que hiá
baix del cel alicantí,
l'artiste a portarho va
fins el alluntat confi.

I com un peregrí, pega
la bolta per la retgió,
i per a on passa arreplega
de lo que veu la impresió.

En un puesto es el riu-rau
lo que la mirá deté,
i el ulls s'omplin de la pau
sesilla que el cuadro té.

L'aire s'adorm baix dels arcs
d'algeps que la cals blanquetgia,
i que son els millors marcs
de lo que dins d'ells campegia.
Faena, flama de llar,
aigua fresca en canters lluents,
niu calent, sedós i clar
a on els nostres pensaments
s'asenten a descansar.

Hiá una caldera en lleixiu
que escalda el raim qu'es cull,
madur al sol del estiu,
i es sent el olor del bull.

Xics i xiques ván i venèn
fent del cabás esclavó
cuant de les àsses el tenen
al compás de una cansó.

I aboquen en el canys
la carga turgent de mel
i el raim dorat i llis
es queda mirant al cel...

Es la panssa, i cada grá
el foc de este sol ha pres
i s'ha confitat, i es fa
dols i tendre com un bes.
I en l'ivern, en nostra casa,
mentres passa el vent xiulant,
cada gra será una brasa
viva del foc d'Alacant.

Entre els fins plecs de la pell
la panssa guarda sotil,
enrollat com un capdell,
un rall de sol, com un fil.

Cuant en la boca es desfá
la seu dolssor de mel
es mentja la llum i el pa
d'esta terra i d'este cel...

Com la panssa es lo demés
d'este racó de llevant,
d'este tros de costa estés
com alfombra d'Alacant.

—
Fins assi la fantasía,
mentres que la realitat
entre plagues i sequía
i falta de activitat,
s'andú de nostra alegria
la mitat de la mitat.

I en els bancals plens de dol
les collites es podrixen
plenes de reixiu i sol,
perque del bancal no ixen.

La riquesa está pará
i el comers está dormit,
que a pesar del sol que fa
diu que se li ha fet de nit.

Mientras tant está la gent
de atres terres demandant
el frut sucós i calent
d'esta terra d'Alacant.

I allá llunt, que els homens son
de cabell roig i de ulls blaus,
demanen tot este mon
criat en nostres riu-raus.

Pero les fronteres son
tan fortes i altes barreres
que no es troba per a on
foradar eixes fronteres
que fan xiuetet el mon.

I els homens, mai en lo cert,
de la pau mostren el ram,
mentres que asi véem que es pert
lo que allá esperen en fam.

¡Desperta, Alacant, desperta;
comers, alzat, com feu Llazer,
i deixa la porta oberta
d'este pais, que es un alcazer!...

I que en el solc que la relла
obri i posa cara al dia,
caiga la llavor, i en ella
és sembre també alegría.

Gotj, rissa, felicitat,
que aprofite la saó
i ómpliga la claritat
el ámbit d'esta retgió.

D'esta terra fonda i forta,
feta de llum, blau i mel,
i cara al mar es la porta
dorá del camí del cel.
